

SZENTES ÉS VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.
Elszámolt ár :
Negyedévre 2 korona 50 fillér. Félévre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal :
Görög-udvar,
háza a kéziratok címződik

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket
a kiadóhivatal
méréselt áron számít fel.

A házi tűzhely.

A homestead-törvény még nincs meg. Még a törvényjavaslat sincs véglegesen megzövegezte. Csak éppen tervben van és dolgoznak rajta a kormányban az a szándéka, hogy egy ilyenféle törvényt életbe léptet, természetesen a máshol életben levő törvényeknél tapasztalt hibák elkerülésével. De azért, bár senki sem tudhatja, hogy a véglegesített szövegében mit fog majd tartalmazni az a törvény, máris sok elleensége van neki. Nyilvánvaló, hogy az ellenzői ilyenformán nem a hozandó új törvényt akarják lesajnálni, hanem ellenzik és nem szeretik a homesteadot, mint törvényes intézményt.

Mi voltaképpen a homestead? Amerikából került át Angliába és így általában valami modern és olyan dolognak tartják, amely még a kísérletezés stádiumában van. Pedig alapjában véve a lényege meglehetősen régi, több mint kétezer éves. Már Róma államában meg volt és az volt a célja, hogy a hatalmasan elvagyonosodott és teljesen elszegényedett két társadalmi vagy néposztály között, egy középosztályt teremtsen, amelyre egy államnak feltétlenül szüksége van: egy állam vagy nemzet gerincéit ma sem a koldusok, sem a milliomosok, hanem a középosztály alkotván.

Ma a földnélküli maradt földmivelő ember mozgalma részben a nemzet erejét fogyasztó kivándorlásban, részben az agrárszociálizmuznak sokszor a vérengzésig fajuló túlzásaiban nyilvánul, amikor a más földjét akarja fölosztani. Rómában a földnélküli maradtak már hét évszázaddal Krisztus születése előtt láongtak és az igen nagy mérvű szicíliai rabszolga lázadás arra serkentette Róma kormányzatát, hogy új kisbirtokosok megteremtéséről és azok megvédéséről gondoskodjék. Így keletkezett a Tiberius Gracchus-féle lex semponia agrária, amely szerint a lehető legmagasabb kiváltsággal bírónak sem lehetett ezer holdasnál nagyobb birtok, míg az elszegényedett és földnélküli maradt polgárok fejtenként harminc hold földet kaptak volna az ager publikusból, a közfölddekből. Tiberius törvénye azonban sohasem lépett életbe: Róma szenátusa, tehát a túlvagyonosodott osztály mindig ellenetzte. Hasonló sorsra jutott utána több más törvényjavaslat, míg végre Julius Cézár a lex julia componában megteremtette a módot, hogy miként lehet a kisbirtokos

középosztályt a teljes elpusztulástól megmenteni.

A homestead intézménye tehát éppen nem új, csak hogy kétezeröttszáz év előtt más volt a neve neki. Bizonyos formában fennállott a hűbéres rendszerek alatt is, bár meglehetősen önző célból. Akkor az volt a kiinduló pontja, hogy nem szabad a jobbágyot annyira elszegényedni hagyni, hogy ne bírjon adót fizetni a földesúrnak. Bizonyos földmínimumot kötöttek ki, mint amelyen egy jobbágycsalád úgy megélhet, hogy azon még földesúrnak munkában és terményekben adózhata is.

A mai modern államnak adóztatás tekintetében, föltéve, hogy becsületesei csinált földadó katasztere van, körülbelül teljesen mindegy lenne, hogy nagybirtokos vagy kisbirtokos fizeti-e a föld után az adót. A modern nemzeti államnál azonban a kérdés nem ez. A kérdés az az állami érdek, hogy a kisbirtokos osztály, mint szintén erős tényező a nemzet gerincében, bizonyos fokig megóvassék a teljes elszegényedéstől és a koldusbotra jutástól. A homestead nem köti azt ki, hogy kinek mekkora birtoka lehessen, de megállapítja azt a minimális földbirtokot, amelyen egy földmives család megélhet úgy, hogy az állammal szemben való szolgáltatásait fedezni képes, esetleg rossztermésű esztendőekben is. Erre a birtokmínimumra kimondja aztán a törvény, hogy az elidegeníthetetlen, magyarán mondva: nem lehet elieitálni.

Ezzel szemben most már az az elvetés, hogy amely birtok nem lehet minden körülmények között szácan alku tárgya, arra nem lehet betáblázni sem és így a kisbirtokosnak lehet ugyan vagyona, de bármely megszorult helyzetében sem kaphat rá kölcsönpénzt.

Kétségtelen, hogy ez fontos érv és a kisbirtokosra nézve, a törvénynek életbe léptetése után számított néhány esztendőben hitelcsökkenést jelentene. Emlékezzünk azonban vissza arra az időre, amidőn a mult század negyvenes éveiben Széchenyi István gróf az iránt indított mozgalmat, hogy egyes köznemesi birtokokra nézve behozassék a zárt birtokrendszer. Ebből a mozgalomból sem lehetett semmi: Az elene való érvelés ekkor is az volt, hogy ha el nem adható a birtok, akkor nem lehet rá hitelt kapni.

Ez kétségkívül nagy igazság. De utaztú: mellette az eredményeket. A

Széchenyi rendszere szerint jó egynehány évig a hitel megvonása következtében keserves helyzete lett volna a dzsenteinek; de az megint igaz, hogy a birtok törzse megmaradt volna bármilyen súlyos küzdelemnek árán is. Mig így a hitbizományi nemesi birtokok nagy része elkártyázódott elagarászódott és a dzsenti megszűnt az ezer éves államn fennállási okafban az a tényező lenni, ami ezeltt volt. Ez elég tanulság lehet arra, hogy az állam ne engedje hasonló sorsra jutni a földmivelő kisbirtokos osztályt és a parasztságot.

Ehhez azonban kívánatos az örökösödési jog szabályozása is.

Vannak birtokok, amelyek nem könnyelmű adósságszínalás miatt mennek tönkre, hanem, mert a sok örökös között annyira felaprózódnak, hogy a jussul maradt birtokrészből egyik örökös sem tud megélni. Itt tehát szükségessé volna megállapítani a birtokmínimumot éppen úgy, mint ahogy más foglalkozásoknál a létmínimum van megállapítva.

Igaz ugyan, hogy országunkban a földbirtoknak csaknem egyharmad része már is lekötött birtok a hitbizományok, papi javadalmak és koronauradalmak által. Ez azonban nem indok arra, hogy a kisbirtokos létmínimumát, vagyis megélhetését ne szabályozza törvénynyel az állam.

Megfeneklott a fúzió. A politikai életben most, nyárszakán, látszólag minden nyugodt és csendes; a beavatoltak azonban tudják, hogy ez a nagy halgatás nagy küzdelmek és válságok szeme fedője. Persze a viaskodás, ha külsőleg nem nyilvánul is — szünetlenül folyik három tengely körül; ezek: a fúzió, a választójog és a létszámemeles.

Egyelőre mintha megfeneklettek volna a fúziós kísérletezések. A politikai közvélemény hallgat rólok, ami nem csuda; hiszen K o n s u t h Ferenc amsi beszéde óta nem történt mértékadóhelyről olyan kijelentés eligazítaná a sokagú kombinációkat. Hogy azonban mi történik a színtalal mögött, erről egy nagyon befolyásos alkotmánypárti politikus így nyilatkozott egy fővárosi lapnak:

A fúziós tárgyalások a függetlenség párt régi vezető elemei és a pártpolitikaileg exponált miniszterek között huzamos ideig folytak. A nép és katonaság színtalalon kívül maradt, még a falu kerítéséhez se eresztették őket, hiszen százötven olyan tagja van a Royal-klubnak, akit a kormányban karimba be lehet háj

tani. Elárulható, hogy a fúzió, legalább ez idő szerint — meghiúsultnak tekinthető. Ennek oka igen egyszerű. Nem tudtak megállapodni egységes programban és egyöntetű taktikában. A függetlenségi alvezérek maicskul ragaszkodnak a nemzeti banknak 1911-ben való szervezéséhez és az önálló vámtérülethez. Viszont az alkotmánypárt és a néppárt ezt a két programkövetelést hi akarja kapcsolni. Ez az utközpont és ma ott vagyunk, hogy közlekedésre még csak kilátás sincsen.

Igy áll ma a fúzió dolga és nem rézsasabb a választói reform ügye sem.

Kitipították a tömörülés jelszavát, hogy az új parlamentnek eddig ismeretlen elemeivel szemben a közjogi elvtagadással és a társadalmi reakciónak többsége biztosítva legyen. De kényelmükéről is gondoskodtak, hogy minél gyöngébb lehessen az ostrom, kieszték a pluralis választójogot, a censzus fontosságát.

Ezt a monstrositást tervei meg — úgy látszik — csirjában fojtja meg — nem a koalíció, mely becsületese reformra esküdött, hanem a király, aki — úgy hírlik — nagy megütközéssel fogadta a tervet. Erről a letűnt korszak egy ma is benfehes embere így nyilatkozott:

— A koalíció csinálhatott munkatörvényt, szesz törvényt s minden egyebet, ami a kiváltságosok szajze szerint való. Csak kétfőben nem ismer tréfát a Bnrg: a választójog és a nemzeti követelések dolgában. Az előbbi meg kell esinálni úgy, ahogy vállaltuk, vivmányokról pedig ne is beszéljünk. Bécsben az a főfogás dominál, hogy Ausztriát és Magyarországot egyforma politikai alapelvek szerint kell kormányozni. Ha odaát népparlament van, itt sem tartható fónn a censzuparlament, Igy gondolkodik a trón örökös is, aki — ismerve az ősrégi magyar alkotmányt, nagyon esudálkozik, hogy nálunk meg vannak, akik a kiváltságosok parlamentjét akarják konzerválni. De ebből nem lesz semmi. Ő felelőse nem fogad el olyan javaslatot, amely megkerüli a reformot. A választói jognak olyanok kell ienni, amilyen Ausztriában. általánosnak és titkosnak.

E magyarzat után érthetővé válik az a híresztelés, hogy Andrassy Gyula gróf lemond és a reformtervezet már az utódja fogja a Ház elé terjeszteni. Ez az utód, a hírlélés szerint, Juth Gyula volna, aki a tervezett főtételek mellett a leghevesebben ellenzi a fúziót s akiknek régi vágya teljesítenie azzal, hogy belcál a miniszteri barszonysékbe.

Hogy az elégedetienkedőket miként hallgattatják el: ez egyelőre a fúzió kovácsok titka. Akik fűhöz fahoz fordulnak információt, azoknak csak annyit mondanak, hogy a létösszámemelést meg kell szavazni. A beszámolóokban tehát nem szabad fogadkozni, hogy új katonai terhet nem vállalnak. Legfőlebb köthetik az ebet a karóhoz, hogy csak ellenszolgálat fejében szavazzák meg. Az ellenszolgálati hájat pedig Wekerlérre bizza Bécs.

Ne panaszokojanak hát a Royal-klub mostoháit; elég, ha azt az információt kapják a társfőnököktől, hogy ősszel új szavazási mutatóványok lesznek — fúzió nélkül.

A sztrájk törvény.

Az ipartörvény javaslatai.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter szombaton adta közre az ipartörvény tervezetnek második részét s ezzel az új törvény megalkotásának előkészítő munkája befejeződött. A törvényjavaslat egyelőre csak Szterényi József egyéni javaslata, melyhez az érdekeltek hozzászólnak s csak azután állapítják meg végleges szövegét.

Akik nem sztrájkolhatnak.

A törvényjavaslat legfontosabb része a XXXI. fejezet, mely a sztrájkjog kérdésével foglalkozik. Alapelve, hogy a gazdasági tényező szervezkedése a mai bonyolult gazdasági s társadalmi életviszonyok természetes folyamánya. Ezért a törvényjavaslat a munkabeszüntetések és munkaskizárasok létesítésére, terjesztésére vagy foganatosítására irányuló megállapodásokat és egyezményeket, ha azok a törvénybe, vagy a jó erkölcsökbe nem utköznek, magonjogi jogszabályosoknak ismeri el. Ezel szemben tiltja a munkabeszüntetések és munkaskizárasokat az olyan üzemekben, ahol a munka abbanhagyása lényeges közérdekeket sért; ezek az üzemek közvilágítási és vívezetési, folyam- és tengerhajózási, úgyszintén atkélési (komp) üzemek, a közkórházak és a hivatásos tűzoltó szolgálat, vagyis a lehető legszűkebb keret, mely kizárólag a közérdek szempontjából indul ki. A géperejű közforgalmi vasuti üzemek ebben a tekintetben a törvényjavaslat szerint továbbra is az 1907. évi XLIX. törvény cikk hatálya alatt maradtak.

Tilos a sztrájk!

Ugyanazok tilosak a törvényjavaslat szerint azok a munkabeszüntetések és kizárasok, amelyeknek a célja a munkaadók, illetve az alkalmazottak a főnálló törvényes rendelkezésekbe utköző főtételek megállapítására vagy elfogadására kötelezni, vagy a munkaadónak, illetve az alkalmazottaknak törvényileg biztosított egyesülési szabadságát korlátozni; a munkaadók, illetve az alkalmazottakat oly kötelezettségek megállapítására kényszeríteni, mely kötelezettségek teljesítésére a munkaadó vagy az alkalmazott törvény alapján hatóságilag uton rászorítható; a munkaadót az alkalmazott és az alkalmazottat a munkaadó megválasztásának jogában és a munkaszabadságban akadályozni vagy korlátozni; a munkát a szerződés megszegésével, illetve a fölmondási idő betartásánélkül az állami posta- és távirat-üzemekenél alkalmazottakkal s általában oly alkalmazottakkal abbanhagyni, illetve oly alkalmazottakat kizárni, akiknek munkaviszonya szerződés szerint nyolc napnál hosszabb fölmondási idővel és egyszerre megszüntethető, vagy nyolc napnál hosszabb idő alatt fölmondás nélkül is megszűnik.

Tilos a törvényjavaslat szerint minden olyan megállapodás és egyezmény is, amely szerint a megállapodásban résztvevő munkaadó bizonyos egyénekét egyáltalán nem, vagy bizonyos ideig nem alkalmaz, illetve mely szerint a megállapodásban résztvevő alkalmazottak valakinek ipari munkát nem szolgáltattak, kivéve, ha az ilyen megállapodás vagy egyezmény csak a munkabeszüntetés vagy kizáras tartamára szorítkozik.

A munkabeszüntetésnek vagy kizárasnak a szerződés megszegésével való foganatosítását abban az esetben szintén tiltja a törvényjavaslat, ha az a szerződő félnek a másik szerződő fél költésére, megmunkáltására, gondozására vagy felelősségére bírt ingó vagy ingatlan vagyoságot megemmelésének vagy lényeges megrongálásának vagy a szerződésnek való tekintet nélkül bárminek életét vagy testi épességét veszélyeztetne ki.

Végül a munkabeszüntetésekben való részvételből teljesen kizárja a törvényjavaslat az iparos- (kereskedő-) tanulókat s ezzel szemben egyszerűs mind kivonja őket a többi alkalmazottat érő kizáras hatálya alól.

A törvényjavaslat a tilos megállapodások és egyezmények létesítésére, terjesztésére és foganatosítására való fölhatást, az azokban való részvételt és az azokhoz való csatlakozást is eltiltja. Ugyancsak tiltja a törvényjavaslat minden oly eszköznek vagy eljárásnak alkalmazását, amely a munkafőtételek megállapításával kapcsolatban a munkaadók vagy az alkalmazottakat szabad akaratuk törvényszerű érvényesítésében korlátozni alkalmas vagy a felek bármelyikére kényszerít jelenetene. Az e tilalmak ellen vétők az ezért a törvényjavaslat alapján kiszabandó büntetésen fölül az okozott kárt megteríteni tartoznak.

Ne legyenek hatalmi eszközök.

A törvényjavaslat első fejezetének ismertetett rendelkezései — a javaslat szerint — ki akarják küszöbölni a munkaadók és munkások gazdasági viszonyaiból azokat a hatalmi eszközöket, amelyek az egyéni jog fölött álló köz- és gazdasági érdekek, valamint a jogrend szempontjából meg nem engedhetőek. Egyéb vonatkozásaiban a törvényjavaslat a munkabeszüntetések és a munkaskizárasokat és az ezek létesítésénél használt törvényes eszközöket, a törvényes magonjogi következmények fontartása mellett szabadon hagyja és általában az az elvet vallja, hogy a munkaadók és munkások tulajdonképpeni gazdasági hareai a követlenül érdekeltekre korlátoztassanak, azok szabadsága egyáltalán ne érintessék.

A törvényjavaslat következő XXXI-k fejezete a törvényileg nem tiltott munkabeszüntetések és munkaskizárasok esetére nézve a békéltető és választott bírói eljárást szabályozza. E fejezetnek az alapelve az, hogy a törvényileg el nem tiltható munkabeszüntetések és munkaskizárasok káros hatásával szemben az állam gazdasági érdekeit és az érdeket feleket is, gyors és hathatos békéltetői eljárással kell védeni. Ezért a törvényjavaslat XXXI. fejezete a munkaadók és a munkások a munkabeszüntetés vagy munkaskizáras kimondása, illetve foganatosítása előtt, vagy az annak foganatosításától számított negyvennyolc óra alatt, költésnő tárgyasok útján és ha ezek sikerre nem vezetnek, a békéltető bíróság előtt a békés meg egyezés megkísérlésére költelzi.

A testületi szervezetek.

A XXXI. fejezet a döntő bírásokodászt szabályozza a annak igénybevételel a géperő és közúti vasuti vállalatokban, továbbá azokban az üzemekben, amelyekben a XXXI. fejezet szerint a munkát összebészézés alapján beszüntetni vagy a munkásokat kizárni tilos, a munkaadó és az alkalmazottak vagy azok egy része közt támadt vitás ügyben a felekre nézve, amennyiben egymás között meg egyezni nem tudnak, költelzővé teszi.

A XXXII. fejezet az ipari szervezetek közül a költelző testületi szervezetekkel foglalkozik. E testületek a törvényjavaslat szerint háromfőték, úgy mint ipartestületek, kereskedelmi testületek és vegyes testületek. A törvény rendelkezései alá ép iparosoknak, kereskedőknek e testületek költelkebe kell tartozniok. Ipartestületek és kereskedelmi testületek minden törvényhatóság joggal fölruházott és rendesett tanácsú város, úgyszintén minden jártas területen kell alakítani.

A testületi politikai pártot, politikai, felekezeti, közművelődési egyesületet nem alakíthat, ilyenekbe tagul be nem léphet, ilyeneket anyagilag nem támogathat, iparral, kereskedéssel, vagy az éleztvállalkozás bármely nemével sem saját szavazására, sem közományban nem foglalhatók.

A munkás-kamarák.

A XXXV. és XXXVI. fejezetek, előbbi a munkügyi választmányokban, utóbbi a munkás-kamarákban a munkásérdekeket szolgáló kétféle rendbeli intézményt hoznának. A munkás-kamarák feladata az, hogy párhuzamosan a munkaadókat egyenlő kereskedelmi és iparkamarákkal a munkügyi alakulások és fejlődések kerületükben figyelemmel kísérjék, az idevonatkozó statisztikai adatokat összegyűjtse, a keresk. miniszternek a munkügyi általános szabályozására irányuló tevékenységében véleményével szolgáljanak. A munkás-kamarák is két osztályból állnak: az ipari és a kereskedelmi alkalmazottak osztályából. A XXXVII. fejezetet a kisipar boldogulásának és versenyeségeinek emelésére hivatott ipari szövetkezeti ügyről intézkedik. E fejezet szerint a kereskedelmi miniszter az ily szövetkezetek alakítását miniszteri biztosokkal közdjék elő, akiknek teendőivel az iparfelügyelőségek és az iparkamara személyzet is megbíztatható és megállapítja egyúttal a miniszteri biztosok feladatait és hatáskörét. Igen fontos utat tartalmaz az ipari és kereskedelmi bíróságokat rendszeresítő XXXVIII. fejezet. De a javaslatnak lényeges intézkedései vannak a szakszervezetekkel szemben is.

A kereskedelmiügyi miniszter a törvényjavaslat értékelési tárgyalását az érdekeltség illetékes tényezőivel október első hetében szándékozik megkezdni és azt folytatódóan megtartani, úgy hogy a javaslatot még a téli folyamán a képviselőházak benyújthassa.

Ujdonságok.

Szentes, 1908. július 30.

— **Dűlőre jutott a vasúti csatlakozás ügye.** Matéffy Ferencz dr. polgármester és Bugyi Antal főjegyző faradhatatlan utanjárása dűlőre hozta végre a Szentes elomlás közös használatá dolgában a szentes-vásárhelyi és orosháza—csongrádi vasúti érdekességekkel, — az utóbb nevezett érdekesség makacszkodása folytán hosszú időn át sikertelenül folytatott tárgyalásokat és pedig — Szentes érdekei szempontjából a lehető legserényesébben, ez érdekeknek az egész vonalon való kielégítésével, ami ismét a polgármester és a főjegyző érdeme. Az utolsó, a döntő szót ebben a Szentesre néve nagyfontosságú ügyben — miután az orosháza—csongrádi érdekesség makacszkodásán minden békés egyezségi kísérlet hajótörést szenvedett, a kereskedelmiügyi miniszter mondta ki a városhoz már leérkezett határozatában, mely csaknem a maga egész terjedelmében hozzásimul a Bugyi Antal főjegyző által ez ügyben szerkesztett memorandum okfejtéséhez és így a szentesi álláspontot honorálja. E szerint az állomás eddigi használatáért fizet a szentes-vásárhelyi érdekesség Szentesnek visszamenőleg 34500 koronát, az orosháza—csongrádi vasúti érdekesség másfeléire visszamenőleg 5200 koronát, a jövőben pedig a két nevezett vasúti érdekesség együttesen és évenként 7000 koronát. Fényes győzelem ez Szentes városnak és bizonysgtétel a mellett, hogy csak legyenek, akik lelkiismeretesen utánjárnak, — meg lehet akkor minden vonalon fent is védelmezni a város igazait. Hogy ezt a fényes eredményt elérhették, ebben perze nagy része van Szterényi József államtitkár, Halasi Lajos min. osztálytanácsos és Cleatrics Lajos dr. alapán előszékenységének, valamint a város vasúti szakértője, Hadfy Antalnak, aki értékes tanácsadón kívül a tárgyalások

során is jelentékeny szolgálatokat tett a városnak.

— **Kereskedőink és a végrehajtási törvény.** Az új végrehajtási törvény kényelmetlen és rájuk néző kellemetlen helyzetbe is hozta a kereskedőket, mert arra kényszerítte őket, hogy érdekeik, kétes követeléseik behajthatóságának megvédése érdekében, az új törvény életbe léptét követő harminc napon belül mindazon adósaikat bejelentsek a helybeli kir. járásbírósnál, egy éven belül pedig ezen adósok ellen már végrehajtást is vezessenek. Hogy ebben egyöntetűen járhasanak el, a helybeli kereskedők vasnap délután a kereskedőegylet helyiségében népes értekezletet tartottak, melyen beható eszmecsere után egyhangúlag abban állapodtak meg, hogy adósaikat figyelmét is körlevélben hívják fel a törvény által rájuk diktált erre a kényszerű helyzetre és ugyanezen körlevélben egyúttal barátságosan felhívják ezen adósaikat tartozásuknak 14 napon belül való kiegyenlítésére, nehogy őket a kir. járásbírósnál bejelenteni kényszerüljenek. Egyben megállapították az egyöntetűen kibocsátandó ezen felszólító levél szövegét és elfogadták a szegedi kereskedelmi és iparkamara által, a n. m. f. r. t. adósoknak a kir. járásbírósnál leadandó bejelentésre vonatkozó szöveget is és végül szabályozták az ezutáni helynyújtás módjait. A felhívó levelek darabja 3 filléért, a bejelentő lap íve 10 filléért az egyesületi szolgálat lesz kapható. Azoknak pedig, akik az értekezleten felhívó leveleket előjegy-ztek, a szolga fogja az előjegyzett s már kéz példányokat, az érték járó összeg ellenében, kézbesíteni. Kereskedőink ezen egyhangúlag hozott határozataikkal bebizonyították, hogy a törvény rideg rendelkezései dacára a legmezebb menő méltányossággal vannak velőik iránt.

— **Az elhagyott gyermekekért.** A ndrássy Gyula gróf belügyminiszter a esendőrkerületi parancsnokságokhoz a következő társadalmilag nagyfontosságú és nemeseszerű körrendeletet intézte: Erkölcsei romlásnak kitért avagy züllésnek indult gyermekek oltalmáról az állami gyermekvédelem körében 60000—1907 szám alatt körrendeletet bocsátottam ki az összes törvényhatóságokhoz, valamennyi érvászkéhez és a m. kir. állami gyermekmenhelyekhez. A körrendelettel szabályoztam a szóban levő gyermekeknek az állami gyermekvédelem körében való oltalmát. Tekintettel azonban arra, hogy az ily gyermekek éber figyelemmel kísérése nemcsak társadalmi, de közbiztonsági szempontból is felette fontos, szükségessnek tartom a parancsnokság figyelmét felhívni, hogy gondoskodjék arról, hogy a járórok portyássaik alkalmával éber figyelemmel legyenek oly 15 éven aluli gyermekekre, akik a bűntettet, vétséget vagy kihágást nem is követték el, egyébként süllésnek indultak; továbbá oly gyermekekre, akik bűntettet, vétséget vagy kihágást követték el, de az elkövetésük még nem haladták meg tizenkötödik életévüket s így bűnvád alá nem vonhatók. Ma a esendőrség ily gyermekekről akár közvetve, akár közvetlenül értesül, kötelessége ezt azonnal az illetékes közigazgatási hatóságnak, a további intézkedések megtétele végett bejelenteni.

— **A városképzés meg a főispán.** Arról, hogy mi a véleményünk a városképzésre vonatkozó képviselőtestületi közgyűlési határozatot jóváhagyó belügyminiszteri rendeletről: lapunk előző számában elmondottuk a magunk nézetét — ugyanezt cselekedte a Szentesi Lap, sőt ugyanezt cselekedte, miután napilap, természetesen bennünket megelőzően, barcsak egy újdonság keretében, az Alföldi Ellenzék is. Ennek az utóbbi lapírtásnak, bár mi nem reflektáltunk az ő nézetre, sehogyszetesszik sem a mi véleményünk, sem a Szentesi Lap véleménye s neki is rent ezért nagyvitézül mind a kettennek. Persze, a Szentesi Lapért nekünk nem faj a fejkünk, ezt elintézi a két lapírtás, tetszése szerint, egyúttal között. De — nem faj magunkért sem. Mert mi nem vitázunk a magunk nézetének helyes vagy nem helyes volta fölött a lapírtással. A mi bíránk ugyanis nem ő, hanem a nagylőközség. Nem is zavartuk a lapírtás abbéli örömet és aradozást, amelylyel Kelemen Béla főispán főmagasztalja. Ez megint az ő kedvejük dolga — olyan dolga, amelyben egyik fél sem vesztes, mert kölcsönösen megkapja mindegyik az ellenértékét, ki ebben, ki abban. Csak reb Menáthem Cioesbeisszer alkait szaporítjuk ezzel: Szolgálatának a lapírtásnak az üvé jóakarói olejan fényes elégtételt, amijet a szentesi városközösség a belügyminiszter ő r. exclájja nyújtott Kelemen Béla főispánjának.

— **Meteor időjelzés.** Meteor a következőket írja az időjárásról: A 19 ki esomópon hűvös és csapadékosnak jelzett jelleg teljesen egészében baval és nemcsak országos esőt hozott, hanem hatáskörében az országban többfelé zivatar, vihar és felhőszakadással járó, katasztrófákat felidéző bajok is fordultak elő, amivel együtt valóságai hűvös, őszies jellegű idő is köszöntött be a nyárderéki kanikula napjaiban. A 25—26 ki csomópontok melegebb, szárazabb jellegűek, de mar a 28—29 és 30-iki új változó időt kornak, amikor 29-én a Jupiter és Mars kerül együttállásba a holddal. Augusztus hónap csomópontjai 5—12—14—15—17—19—22—24 és 27-rcsnek, amelyek közül legérősebb hatásuk az 5—12—15—26 ki csomópontok. Az 5-ki meleg, száraz, a 12—15-ki változó, csapadékos, a 26-ki zivataros jellegű. Augusztus eleje, annak egész első harmada allandóbb melegebb és száraz jellegűnek ígérkezik; 12—15—17 körül a változó, hűvös, csapadékos jelleg fejlődik ki, amit újra meleg, allandóbb idő követ s ez a 26—27-ki zivataros jellegű idő váltja föl.

— **Gabonatorlás a vasúton.** Megkeddött a gabona szállítás s miután az idén kevés készlet volt, a ma mok mar az idek kampany ekjén igyekvnek szükségleteiket beszerezni s ez az oka annak, hogy a nagy gabona forgalom sokkal korábban mint más években és sokkal erősebben indult meg. Úgy látszik azonban, hogy a forgalomnak ebben a mértékben való megnövekedése újra forgalomzavart fog előidézni, legalább erre vall az államvasutak igazgatóságának az a felhívása amelylyel arra kéri a közönséget, hogy az elúvarozás gyorsítása érdekében mindent kövessen el, mert ellenkező esetben a gabonaszállítást korlátozni kell, nehogy árutörledés legyen. Az azonban kimaradt az államvasutak értekezéséből, hogy máris van árutörledés. Budapestén a nyugati pályaudvaron óriási gabonakészlet van, melyet vagomhiány miatt nem szállítanak. Kereskedők mondják, hogy az ömlesztett gabonaszállítás is nehézségekbe ütközik, mert azokról a kocsiokról, amelyek ily gabonaszállításra szolgálnak hiányzanak a deszkák s így nemjigen lehet alkalmas kocsikat kapni. Az államvasutak igazgatóságának és nem a szállítató közönségnek kötelessége az, hogy a gabonaszállítás akadályaitan lebonyolítását lehetővé tegye és biztosítsa.

— **Kölcsonbő áthelyezés.** A földművelésügyi miniszter Simonetta Demé városi állami állatorvos Szentot Gyomára, Kardos Armin állami állatorvos pedig Gyomárról Szentotere kölcsonbőben áthelyezte.

Mindkét áthelyezett állatorvosnak ez évi augusztus elején kell új állomáshelyét elfoglalnia.

— **Véres útcái támadás Kisteleken.**
Pukniez Pál kisteleki gazdálkodó a legényfiával f. hó 26-án este betért egy italborra a kocsmába, hol ekkor több legény mulatoott együtt, köztük néhányan a fiatal Puknicz haragosai. Hamarosan szóváltás kerekedett a kocsmások közt, mire a legények távoztak. Pukniez k még maradtak s este 9 óra tájt hagyták el a kocsmát. Alig léptek azonban ki az utcára, az előbb távozott legények bioszával rontottak rájuk és szurkálták őket, ahol érték. A megtámadottak futva menekültek Groskovicz tanító házába, aki bezárta mögöttük a kapu, de ekkor Puknicz már huszonhárom sebből végzett és fiai is számos súlyos sérülés volt, úgy, hogy csezméletlenül rogytak össze. A tanító azonnal jelentést tett a csendőrségnek, mely az előjáróságot nyomban értesítette. A tanítóhoz siető segédgyógyász azonban nem hallgathatta ki, súlyos állapot miatt, a sebesülteket s csak annyit tudott meg, hogy a támadók között voltak Sisák József és Sándor kisteleki legények, a Puknicz fiúnak régi haragosai azért, mert a múlt karácsonykor egyikőjüket alaposan elverte. Az esetről másnap reggel jelentést tettek a szegedi kir. ügyészségnek, honnan a vizsgálóbíró nyomban Kistelekre utazott, hogy a sebesülteket kihallgassa, miután orvosi vélemény szerint sérülésük életveszélyes.

— **Az orvadászat megakadályozása.**
Az erdészeti és vadászati egyesületek elhatározták, hogy a kormányhoz és a képviselőházhoz föliratot intéznek, amelyben az orvadászat megakadályozása céljából a következő javaslatok elfogadását kérik: 1. Hatályos intézkedésekkel meg kell szüntetni az úgynevezett vadászborliai fikciót, meg kell akadályozni a közeági vadászati területek bérösszegének egyéni felosztását. 2. A körzei vadászterületek birtartamának minimuma 6 évről emeltesse 10 évre. 3. Mondja ki a törvényhozas, hogy az orvadászat hivatalból üldözendő vétség, illetve büntett. 4. Vadkereskedők, főleg kisebbek s az úgynevezett tyúkászok megrendszabályozandók egyetpen, hogy vadkereskedést csak hatózági igazony alapján üzhessenek. 5. Vadászati kihágások fejjentő részére a bunte pénztéz fele jutalmként kiosztandó. 6. A jutalmazás megkönnyítése, az Országos Erdészeti Alap mintájára Országos Vadászati Alapot kell szervezni. Végül a vadászati alkalmazottak az illető vadászterület tulajdonosa által baleset ellen biztosítandó. 7. Országoszerző vadértékesítő szövetséget kell fölláítani. A képviselőházhoz benyújtandó fölirat megszerkesztésére Egrý Béla dr. orsz. képviselő kérték föl.

— **Mikor hitelképes a vevő?** A vevő hitelképességének megállapításáról új jogszabályokat kapnak a kereskedők. Ha az eladó csak arra az esetre kötelezte magát szállításra, ha a vevő hitelképességéről meggyőződik és utóbb kiderül egy olyan tényállás, mely szerint a vevő hitelképesnek nem tartotta, az eladónak a vevő hitelképessége iránt előzetesen, nem az ügylet megkötése után kell tájékozódnia, tehát a vevő vagyoni helyzetéről utóbb nyert kedvezőtlen értesítés őt a teljesítés megtagadására nem jogosítja.

— **Bún a föld alatt.** Egy kisteleki tanúnak azonban egy újszülött gyermek holt-

testét találták elásva a föld alatt. Az esetről a rendőrség jelentést tett a szegedi kir. ügyészségnek, honnan a vizsgálóbíró nyomban kiállt a helyszínére, a vizsgálatot megtartani. A gyermek holttestét Tóth Antal kisteleki gánda tanyságán vgt elásva. A bűnös anya kinyomozására megtették az intézkedéseket.

A számarköhögest

a gyermekek ezen ismert rémét a SCOTT-féle Emulsió minden esetben sikeresen gyógyítja. A SCOTT-féle Emulsió a legjobb szer gyenge, beteges gyermekek gyógyítására, kiknek gyorsan visszaadja a rózsaszínű arcukat.

Rendkívüli gyógykere és erősítő hatása abban leli magyarázatát, hogy a legjobb, legtisztább és leghatásosabb anyagokból állítják össze, melyek a SCOTT-féle eljárás folytán izletes, könnyen emészthető Emulsióvá válnak.

SCOTT-féle Emulsió

felnőtteknek s agoknak époló véserősítő jó és hatásos, mint gyermekeknek. XI. 4—1

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

Nyiltér.

Minden külön értesítés helyett.

Müller Erzsike

Hm.-Vásárhely Dr. Csák Béla

Szentes

jegyesek.

Felolószerkesztő: BÁNFALVI LAJOS.
Híradótulajdonos: Szentes és Vidéke könyvnyomda

3749—tkv. 1908.

Árverési hirdetményi kivonat.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Sínörös Szabó Bálint végrehajtónak Aradi Jánosné Veszeika Mária végrehajtást szenvedett elleni 224 korona korona 30 fillér t.c. követelés és jar. iranti végrehajtasi ügyében a szentesi kir. járásbírósg területén levő Szentés város határában fekvő a szentesi 6750 szjtkvben A f. 1. sorsz. a. felvett 6035—b. hrsz. berki földre és pedig ezen ingatlanra a C. 1. sorsz. alatt a 280—885. tk. sz. végzés következtében Kutas Mária öz. Veszeika Józsefné javára bekebelezett özvegyi haszonélvezeti jog fentartásával 609 koronában ezenel megállapított kikialtasi arban az árverést elrendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1908. évi augusztus hó 31-ik napjának délelőtti 9 órájkor ezen telekkönyvi hatóság helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikialtasi aron aidi is eladattni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becs. ranak 10 szaláékát vagyis 60 korona 90 fillert készpénzben vagy ovadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy a bánatpénznek a bíróságnal előleges elhelyezéserőli kikialtított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kelt Szentesen, a kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóságnal, 1908. évi június hó 23-ik napján.

Katrios, kir. járásbíró.

3935]t. k. 1908.

Hirdetmény.

Fábiánsebestyén községnek telekkönyvi betétei az 1886 XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk értelmében elkészítettvén és a nyilvánosságnak átadatván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t.-cikk 15. és 17. §-ai alapján ideértve e §-oknak az 1889. XXXVIII. t.-cikk 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t.-cikk 7. §-a és az 1891. XVI. t.-cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési kereseteket, azok pedig, akik valamely tehetetét átvitelének az 1886. XXIX. t.-cikk 22. §-a, illetve az 1889. XXXVIII. t.-cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1909. évi január hó 31 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886. XXIX. t.-cikk 16 és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t.-c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1909. évi január hó 31 napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyujtsák, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogokat bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t.-cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmához kérvényöket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1909. évi január hó 31 napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalma csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtnak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnal átvehetik.

A szentesi kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság 1908. július hó 11.

K a t k i e s,

kir. járásbíró.